

Framework for B.Ed. Two Years Course

Semester	Curriculum Details	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	Theory Paper	16	16	120	280	400
	Practice Teaching & College Activity	9	9	225	0	225
	Total	25	25	345	280	625
2	Theory Paper	16	16	120	280	400
	Practice Teaching & College Activity	9	9	225	0	225
	Total	25	25	345	280	625
3	Theory Paper	16	16	120	280	400
	Practice Teaching & College Activity	9	9	225	0	225
	Total	25	25	345	280	625
4	4 - Internship	--	25	225	400	625
	Total	0	25	225	400	625
	Grand Total	100	1260	1240	2500	

All semesters are of 625 marks and 25 Credit each

બે વર્ષના બી.એડ . ઐલિયુસેક્શન્સ માટ્ઝું એને પ્રથમ બે ચે મેસ્ટરનો ઐલિયુસેક્શન

Semester - 1

Sub Code	Subject Name	Hours	Credit	Internal	External	Total
CC1	Chilhood and growing up	4	4	30	70	100
CC2	Contemporary India in Education	4	4	30	70	100
EC	Pedagogy of School Subject - 1 (Part-1)	2	2	15	35	50
EC	Pedagogy of School Subject - 2 (Part-1)	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 1 (Part-1)	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 2 (Part-1)	2	2	15	35	50
		16	16	120	280	400

Assignment / Task / Practical Work - Semester : 1

Sr. No.	Title	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	Micro Lesson - 8 (4 + 4), Bridge Leeson - 6 (3 + 3) Total - 14	2	2	60	0	60
2	Observation Micro Lesson - 8 (4 + 4), Bridge Leeson - 6 (3 + 3) Total - 14	2	2	40	0	40 (16 + 24)
3*	School Subject Analysis and framing Comprehension questions (SSC, MCQ Questions 100, 1 + 1)	2	2	50	0	50
4	Book Review	2	2	50	0	50
5	Physical Activities and YOGA	1	1	25	0	25
		9	9	225	0	225

* અતેક મેથકમાંથી MCQ પ્રકારના ૨૫ અંકની

* પ્રત્યેક કન્ટેન્ટમાંથી MCQ પ્રકારના ૭૫ અંકની

CC1 : CHILDHOOD AND GROWING UP

એકમ - ૧	શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન અને અધ્યેતાનું સ્વરૂપ	૨૫%
	૧.૧ શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન : અર્થ, સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્ર, શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની પદ્ધતિઓનો પરિચય (અવલોકન, મુલાકાત, વ્યક્તિત અભ્યાસ અને સામાજિકતામિતિ)	
	૧.૨ વૃદ્ધિ અને વિકાસની સંકળ્પના, માનવીય વિકાસના તબક્કાઓ (કુમારાવસ્થા, કિશોરાવસ્થા, અને તરુણાવસ્થા): તબક્કાવાર લાક્ષણિકતાઓ અને વિકાસાત્મક કાર્યો (હેવિંગ હર્સ્ટની યાદી)	
	૧.૩ તરુણોના સર્વાંગીણ વિકાસ માટેની જરૂરિયાતો અને શાળાકીય કાર્યક્રમો (શારીરિક, માનસિક, સાંવેદ્ધિક અને સામાજિક)	
	૧.૪ ભારતીય તરુણ : તરુણોના લક્ષણો અને સમસ્યાઓ (દાદાંગીરી કરવી, છેડતી કરવી, વસની હોવું, રખડપણી કરવી અને ચોરી કરવી)	
એકમ - ૨	અધ્યયન, પ્રેરણ અને સ્મૃતિ	૨૫%
	૨.૧ અધ્યયન : સ્વરૂપ અને સિદ્ધાંતો (પાવલોવ—શાસ્ત્રીય અભિસંધાનનો સિદ્ધાંત, સ્કીનર—કારક અભિસંધાન, થોર્નિઝાઈકનો પ્રયત્ન અને ભૂલ દ્વારા અધ્યયન સિદ્ધાંત અને કોહલરનો આંતરસૂર્જ દ્વારા અધ્યયનનો સિદ્ધાંત)	
	૨.૨ અધ્યયન—અધ્યાપન પ્રક્રિયાને અસર કરતાં પરિબળો	
	૨.૩ અધ્યયન સંક્ષમણ : અર્થ, મહત્વ અને પ્રકારો	
	૨.૪ પ્રેરણ : સંકળ્પના, સ્વરૂપ, પ્રકારો અને સિદ્ધિ પ્રેરિત વ્યક્તિત્વના લક્ષણો	
	૨.૫ સ્મૃતિની સંકળ્પના, પ્રક્રિયા, સ્મૃતિ વધારવાના ઉપાયો અને વિસ્મૃતિના કારણો	
એકમ - ૩	મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓ અને અપવાદરૂપ બાળકોનું શિક્ષણ	૨૫%
	૩.૧ બુદ્ધિ : સંકળ્પના, લક્ષણો અને બુદ્ધિ અંક (IQ)	
	૩.૨ મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીની સંકળ્પના અને સામાન્ય પરિચય (બુદ્ધિ કસોટી, અભિયોગતા, કસોટી અને વલાણ માપદંડનો કસોટીનું નામ, કલમોની સંખ્યા, વિશ્વસનિયતા, યથાર્થતા, કસોટી પ્રકાર, એક ઉદાહરણ અને તેના રચિતાના સંદર્ભમાં પરિચય)	
	૩.૩ માનસિક સ્વાસ્થ્ય : સંકળ્પના, લક્ષણો અને અસરકારક પરિબળો	
	૩.૪ બચ્ચાવ પ્રયુક્તિઓ (દિવાસ્વાખ, યોકિતકીકરણ, તાદાત્ય, ક્ષતિપૂર્તિ અને ઉધ્વીકરણ)	
એકમ - ૪	વ્યક્તિત્વ અને વ્યક્તિગત તફાવતો	૨૫%
	૪.૧ વ્યક્તિત્વ : અર્થ અને સ્વરૂપ અને પ્રકારો (અંતર્મુખી, બહિર્મુખી અને ઉભયમુખી)	
	૪.૨ વ્યક્તિત્વ માપનની પદ્ધતિઓનો માત્ર પરિચય (અવલોકન, આત્મનોવેદન, પ્રક્ષેપણ પ્રયુક્તિઓ)	
	૪.૩ અપવાદરૂપ બાળકો : સંકળ્પના, પ્રકારો, લક્ષણો, મર્યાદાઓ, અધ્યયન—અધ્યાપન પ્રયુક્તિઓ (ભંદ, મેઘાવી, શારીરિક અક્ષમ)	
	૪.૪ વ્યક્તિગત અને વૈયક્તિક તફાવતોનો અર્થ, અસર કરતા પરિબળો અને શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો	

CC2 : CONTEMPORARY EDUCATION IN INDIA

એકમ - ૧	ભારતમાં પ્રાચીન શિક્ષણ અને પ્રવર્તમાન માધ્યમિક શિક્ષણ—પ્રશિક્ષણ	૨૫%
	૧.૧ વैટિક અને બૌદ્ધકાળ દરમિયાન ભારતમાં શિક્ષણ	
	૧.૧.૧ ઐતિહાસિક પાશ્ચાદ ભૂમિકા	
	૧.૧.૨ અર્થ અને મહત્વ	
	૧.૧.૩ વિશિષ્ટતાઓ	
	૧.૧.૪ અભ્યાસક્રમ અને પદ્ધતિઓ	
	૧.૧.૫ ગુરુ શિષ્ય સંબંધ અને શિક્ષણ સંસ્થાઓ	
	૧.૨ માધ્યમિક શિક્ષણ પ્રશિક્ષણ	
	૧.૨.૧ પૂર્વ સેવાકાલીન શિક્ષક—પ્રશિક્ષણ અર્થ, અગત્ય, કાર્યક્રમો, સમસ્યાઓ, ઉકેલો	
	૧.૨.૨ સેવાકાલીન શિક્ષક—પ્રશિક્ષણ, અર્થ, અગત્ય, કાર્યક્રમો, સમસ્યાઓ, ઉકેલો	
એકમ - ૨	ભારતમાં રાષ્ટ્રીય શિક્ષણની તરેઠ અને આંકડાશાસ્ત્રીય સમજ	૨૫%
	૨.૧ આજાદી પછીના શિક્ષણ પંચોની યાદી અને શિક્ષણ નીતિની સ્થાપના, અધ્યક્ષ અને જરૂરિયાત	
	૨.૧.૧ યુનિવર્સિટી શિક્ષણ પંચ (૧૯૪૮-૪૯)	
	૨.૧.૨ માધ્યમિક શિક્ષણ પંચ (૧૯૫૨-૫૩)	
	૨.૧.૩ રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ પંચ (૧૯૫૪-૫૬)	
	૨.૧.૪ શિક્ષણની રાષ્ટ્રીય નીતિ (૧૯૮૫)	
	૨.૧.૫ સંશોધિત રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ (૧૯૯૨)	
	૨.૨ મધ્યવર્તી સ્થિતિના માપો	
	૨.૨.૧ મધ્યક, મધ્યસ્થ, બહુલકની સંકલ્પના અને ગણતરી (અવગીકૃત પ્રાપ્તાંકોના આધારે)	
	૨.૨.૨ પ્રમાણ વિચલનની સંકલ્પના અને ગણતરી (અવગીકૃત પ્રાપ્તાંકોના આધારે)	
એકમ - ૩	શિક્ષણમાં નીતિ વિભયક કાયદા	૨૫%
	૩.૧ રાઈટ ટુ એજ્યુકેશન એક્ટ – ૨૦૦૮ (અર્થ, જરૂરિયાત, કલમોનો માત્ર પરિચય)	
	૩.૨ રાઈટ ટુ ઇન્ફોર્મેશન એક્ટ (અર્થ, જરૂરિયાત, માહિતી પ્રાપ્ત કરવાની પ્રક્રિયા)	
	૩.૩ રાષ્ટ્રીય માધ્યમિક શિક્ષા અભિયાન (અર્થ, જરૂરિયાત)	
	૩.૪ ખુલ્લી વિદ્યાપીઠ (IGNOU - BAOU) (સંકલ્પના, પ્રાદેશિક કેન્દ્રની ભૂમિકા)	
	૩.૫ મધ્યાહન ભોજન યોજના (�તિહાસિક, પાશ્ચાદ ભૂમિકા, મહત્વ, અમલીકરણ)	

એકમ - ૪	શિક્ષણમાં નવીનીકરણ સંદર્ભે SSA ની ભૂમિકા	૨૫%
૪.૧	શાળા પર્યાવરણ (ઈકો કલબ), પ્રજા અભિગમ (અર્થ, જરૂરિયાત, મહત્વ, અમલીકરણ)	
૪.૨	વિકલાંગ બાળકો માટેનું સંકલિત શિક્ષણ (IEDC) (અર્થ, મહત્વ, અમલીકરણ)	
૪.૩	કસ્તુરબા ગાંધી બાલિક વિદ્યાલય (KGBV) (અર્થ, જરૂરિયાત, સંસ્થા પરિચય)	
૪.૪	બાલા (BALA - Building As Learning Aid) (અર્થ, મહત્વ, વિશેષ લાક્ષણિકતાઓ)	
૪.૫	શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિની રચના અને તેના કાચો (SMC)	

EC1 : ગુજરાતી પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	પાઠ આયોજન	૨૫%
૧.૧	માઈકોટીચિંગની સંકલ્પના, અગત્ય	
૧.૨	કૌશલ્ય પરિચય (વિષયાભિમુખ, ઉદાહરણ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, સ્પષ્ટીકરણ, શ્યામલક કાર્ય, ઉતેજના, પરિવર્તન)	
૧.૩	સેતુપાઠનો અર્થ, મહત્વ	
૧.૪	માઈકોટીચિંગ અને સેતુપાઠનો તફાવત	
૧.૫	માતૃભાષા શિક્ષણનો અર્થ	
૧.૬	માતૃભાષા શિક્ષણનું મહત્વ : પ્રત્યાયન, અભિવ્યક્તિ અને શિક્ષણનાં માધ્યમ તરીકે...	
એકમ - ૨	માતૃભાષા શિક્ષણનાં હેતુઓ	૨૫%
૨.૧	સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓ : અર્થ અને તફાવત	
૨.૨	હેતુઓનું સ્તરીકરણ : જ્ઞાન પ્રાપ્તિ, અર્થગ્રહણ, ઉપયોજન, અભિવ્યક્તિ, અને રસાસ્વાદ	
૨.૩	જુદી જુદી કક્ષાનાં (ઘોરણના) વિશિષ્ટ હેતુની રચના	
એકમ - ૩	માતૃભાષાનાં મૂળભૂત કૌશલ્યો	૨૫%
૩.૧	શ્વાશ, કથન, વાચન, લેખન : સંકલ્પના અને વિકાસની પ્રવૃત્તિઓ	
૩.૨	માતૃભાષા શિક્ષણની પ્રયુક્તિઓ, આદર્શ વાચન, કાવ્ય પઠન, પ્રશ્નોત્તરી : સંકલ્પના અને મહત્વ	
એકમ - ૪	માતૃભાષા શિક્ષણની પદ્ધતિઓ	૨૫%
૪.૧	આગમન અને નિગમન	
૪.૨	પ્રકલ્પ	
૪.૩	વ્યાખ્યાન	
૪.૪	નિરિક્ષિત અભ્યાસ : સંકલ્પના, મહત્વ અને મર્યાદા	

EC2 : ਇੰਡੀ ਪਦਤਿ (ਸੇਮ. ੧)

EC3 : संस्कृत पद्धति (सेम. २)

એકમ - ૧	પાઠ આયોજન ૧.૧ ગાંધી-પાંડી અને વ્યાકરણના છુટા અને એકમ પાઈના આયોજન તેના સોખાન અને (ઉદાહરણો) ૧.૨ સંસ્કૃતમાં નિર્દાનાત્મક, ઉપચારાત્મક શિક્ષણ : સંકળપના, મહત્વ (એકમ પાઈના સંદર્ભમાં) વર્ગશિક્ષણની પ્રવૃત્તિઓ	૨૫%
એકમ - ૨	૨.૧ અનુલેખન, શુંતલેખન અને ગાન ૨.૨ વર્ગતર પ્રવૃત્તિઓ (૧) ભીતપત્રો (૨) બાધ્ય પરીક્ષકો (૩) રમત દ્વારા સંસ્કૃત શિક્ષણ (૪) સંસ્કૃત સંભાષણ (૫) સંસ્કૃત સામાચિકોનો પરિચય (વધુમાં વધુ બે)	૨૫%
એકમ - ૩	સંસ્કૃતમાં મૂલ્યાંકન ૩.૧ મૂલ્યાંકનનું મહત્વ ૩.૨ પ્રશ્નપત્ર સંરચના અને આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો ૩.૩ વસ્તુલક્ષી કસોટી અને તેના - ૪ પ્રકારો જેમાં (૧) જોડકા (૨) બહુવિકલ્પ (૩) ખાલી જગ્યા અને (૪) સંબંધ ઘટાયક કસોટીઓ	૨૫%
એકમ - ૪	પાઈયપુસ્તકના લક્ષણો અને તેની સમીક્ષા ૪.૧ ધોરણ - ૭, ૮ અને ૯ ના પ્રવર્ત્તમાન પાઈયપુસ્તક અનુસાર પુસ્તકની સમીક્ષા ૪.૨ પુસ્તકના આંતરિક, બાધ્ય લક્ષણો	૨૫%

EC4 : ENGLISH METHOD (SEM - 1)

EC5 : ગણિત પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	ગણિત શિક્ષણના મૂલ્યો અને ગણિતશાસ્ત્રીઓ			૨૫%
	૧.૧	ગણિત શિક્ષણના મૂલ્યો		
		૧. સાંસ્કૃતિક મૂલ્યો	૨. નિયમક મૂલ્ય	૩. ઉપયોગિતા મૂલ્ય
	૧.૨	ભારતીય ગણિતશાસ્ત્રીઓનું ગણિતમાં પ્રદાન		
		૧. ભાસ્કરાચાર્ય - ૨	૨. આર્થભર્તા	૩. રામાનુજન્
	૧.૩	અન્ય ગણિતશાસ્ત્રીઓનું ગણિતમાં પ્રદાન		
		૧. યુક્લિડ	૨. પાયથાગોરસ	
એકમ - ૨	માઈકોટીચિંગ અને હેતુઓ			૨૫%
	૨.૧	માઈકોટીચિંગ : સંકલ્પના અને અગત્ય		
	૨.૨	કૌશલ્યોનો પરિચય : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, શ્યામફલક, ઉદાહરણ		
	૨.૩	હેતુઓની સંરચના		
		૨.૩.૧ સામાન્ય હેતુઓ : સંકલ્પના		
		૨.૩.૨ વિશિષ્ટ હેતુઓ : જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન અને કૌશલ્ય		
એકમ - ૩	પાઠ આયોજનનો વિકાસ અને અભિગમ			૨૫%
	૩.૧	સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય		
	૩.૨	સેતુપાઠનું આયોજન		
	૩.૩	વિષયવસ્તુ પૂથકકરણ : તથ્યો, સંકલ્પનાઓ, સામાન્યીકરણો અને સિદ્ધાંતો		
	૩.૪	વિષયવસ્તુની યોગ્ય તાર્કિક કભમાં ગોઠવણી		
	૩.૫	અભિગમો : આગમન-નિગમન, પૂથકકરણ-સંયોગીકરણ, સમસ્યા ઉકેલ (ઉદાહરણ સાથે સમજૂતી અને લાભાલાભ)		
એકમ - ૪	ગણિતશિક્ષણમાં સાધનો અને પ્રવૃત્તિઓ			૨૫%
	૪.૧	સાધનો (અગત્ય, ઉપયોગ અને ઉદાહરણ)		
		૪.૧.૧ દૃશ્ય સાધનો : ચાર્ટ, આકૃતિ, મોડલ		
		૪.૧.૨ પ્રક્ષેપિત સાધનો : OHP, ડેટા પ્રોજેક્શન (LCD)		
	૪.૨	પ્રવૃત્તિઓ : ગણિત ગમ્ભતની કોઈપણ ચાર પ્રવૃત્તિઓ		

EC6 : વિજ્ઞાન પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	વિજ્ઞાનનું અધ્યયન અને તેનો વ્યાપ ૧.૧ વિજ્ઞાનની વાખ્યા અને અર્થ ૧.૨ માનવજીવન સંદર્ભે વિજ્ઞાનની આવશ્યકતા ૧.૩ વિજ્ઞાન શિક્ષકના કૌશલ્યો ૧.૪ વૈજ્ઞાનિકોનું પ્રદાન : ડૉ. વિક્રમ સારાભાઈ, ડૉ. જગદીશચંદ્ર બોઝ, ડૉ. આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઇન, થોમસ આલ્વા એડીશન	૨૫%
એકમ - ૨	માઈકોટીઓંગ અને હેતુઓ ૨.૧ માઈકોટીઓંગ : સંકલ્પના અને અગત્ય ૨.૨ કૌશલ્યોનો પરિચય : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, શ્યામફલક, ઉદાહરણ, સુદૃઢીકરણ અને સ્પષ્ટીકરણ ૨.૩ વિજ્ઞાન શિક્ષણના ઉદ્દેશો અને હેતુઓ : અર્થ અને તુલના ૨.૪ હેતુઓની સંરચના ૨.૪.૧ સામાન્ય હેતુઓ : સંકલ્પના ૨.૪.૨ વિશિષ્ટ હેતુઓ : જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન અને કૌશલ્ય	૨૫%
એકમ - ૩	પાઠ આયોજનનો વિકાસ અને અભિગમ ૩.૧ સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય ૩.૨ સેતુપાઠનું આયોજન ૩.૩ અભિગમો : આગમન-નિગમન, સમસ્યા ઉકેલ (ઉદાહરણ સાથે સમજૂતી અને લાભાલાભ) ૩.૪ મોડલ : સંકલ્પના પ્રાપ્તિ પ્રતિમાન (સંકલ્પના, ઉદાહરણ)	૨૫%
એકમ - ૪	વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં સાધનો ૪.૧ સાધનો (અગત્ય, ઉપયોગ અને ઉદાહરણ) ૪.૧.૧ દશ્ય સાધનો : ચાર્ટ, મોડલ ૪.૧.૨ પ્રક્ષેપિત સાધનો : OHP, ડેટા પ્રોજેક્ટર (LCD) ૪.૧.૩ દશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનો : ટી.વી., કોમ્પ્યુટર	૨૫%

EC7 : ઇતિહાસ પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	માધ્યમિક કક્ષાએ ઇતિહાસ શિક્ષણ અને ધ્યેયો	૨૫%
	૧.૧ સંકલપના અને અગત્ય	
	૧.૨ નૂતન અભિગમ	
	૧.૩ સાંસ્કૃતિક વારસાની સમજ	
	૧.૪ ચારિન્ય ઘડતર	
	૧.૫ રાષ્ટ્રીય એકતા અને આંતરરાષ્ટ્રીય સમજ	
એકમ - ૨	પાઠ આયોજન	૨૫%
	૨.૧ માઈકોટીચિંગ : સંકલપના અને સમજ	
	૨.૨ હેતુઓ : જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન, કૌશલ્ય	
	૨.૩ વિશિષ્ટ હેતુઓની રચના	
	૨.૪ સેતુપાઠ : સંકલપના, અગત્ય	
	૨.૫ સેતુપાઠનું આયોજન	
એકમ - ૩	ઇતિહાસ શિક્ષણની વિશિષ્ટ પદ્ધતિઓ	૨૫%
	૩.૧ કથન પદ્ધતિ – પ્રશ્નોત્તરી પદ્ધતિ	
	૩.૨ આધાર પદ્ધતિ	
	૩.૩ જીવન ચરિત્ર પદ્ધતિ	
	૩.૪ નિરીક્ષણ અભ્યાસ પદ્ધતિ	
એકમ - ૪	ઇતિહાસ, શિક્ષણના શૈક્ષણિક સાધન	૨૫%
	૪.૧ ઇતિહાસ શિક્ષણમાં શૈક્ષણિક સાધનનું મહત્વ	
	૪.૨ નકશા, ચાર્ટ્સ, ચિત્રો, સ્લાઇડ્ઝ, બુલેટીન બોર્ડ (પસંદગી – ઉપયોગિતા)	
	૪.૩ શૈક્ષણિક સાધન તરીકે પાઠ્ય પુસ્તકનો ઇતિહાસ શિક્ષણમાં ઉપયોગ	

EC8 : ભૂગોળ પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	ભૂગોળ શિક્ષણનું મહત્વ, ધ્યેયો અને હેતુઓ ૧.૧ સંકલપના – અગત્ય, ભૂગોળ શિક્ષણનો વૈજ્ઞાનિક દ્રષ્ટિકોણ ૧.૨ ભૂગોળ શિક્ષણના ધ્યેયો – રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સમજનો વિકાસ – સાંસ્કૃતિક વારસાની સમજ – રાષ્ટ્રના આર્થિક વિકાસની સમજ – માનવ સમાજની ઝીલવણીનું ધ્યેય ૧.૩ વર્ગશિક્ષણના હેતુઓ : જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન, કૌશલ્ય	૨૫%
એકમ - ૨	પાઠ આયોજન ૨.૧ માઈકોટીચિંગ ૨.૧.૧ સંકલપના ૨.૧.૨ કૌશલ્યો : વિષયાબિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, ઉદાહરણ, કા.પા. કાર્ય	૨૫%
એકમ - ૩	શૈક્ષણિક પ્રયુક્તિઓ, ભૂગોળ ખંડ (અર્થ, સજાવટ, અગત્ય) ૩.૧ પ્રવાસનું ભૂગોળ શિક્ષણમાં મહત્વ – આયોજન ૩.૨ સંદર્ભો : વર્તમાનપત્રો, મેગેગ્રીન, વર્તમાન બનાવોનો ઉપયોગ	૨૫%
એકમ - ૪	શૈક્ષણિક ઉપકરણ (પસંદગી, ઉપયોગિતા / મહત્વ) ૪.૧ નકશા, નકશાપોથી, ચાર્ટ, ચિત્રો, એટલાસ ૪.૨ નમૂનાઓ, પૃથ્વીનો ગોળો ૪.૩ બુલેટીન બોર્ડ, ફલેનલ કટસ ૪.૪ ફિલ્મ સ્ટ્રીપ, સ્લાઇડ, ઓવર હેડ પ્રોજેક્ટર, એપીડાયોસ્કોપ	૨૫%

EC9 : નામાના મૂળતત્વો પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	નામાના મૂળતત્વો, ધ્યેયો અને હેતુઓ ૧.૧ નામાના મૂળતત્વો : અર્થ, ઇતિહાસ, કાર્યક્ષેત્ર અને ઉચ્ચતર ભાધ્યમિક કક્ષાએ તેના અધ્યાપનનું મહત્વ ૧.૨ ધ્યેયો અને હેતુઓ : સંકલપના, સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓ (અપેક્ષિત વર્તન—પરિવર્તનના સંદર્ભમાં સ્પષ્ટીકરણો) જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન, કૌશલ્ય	૨૫%
એકમ - ૨	પાઠ આયોજન ૨.૧ માઈકોટીચિંગ ૨.૧.૧ સંકલપના ૨.૧.૨ કૌશલ્યો : વિષયાભિભૂખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, ઉદાહરણ, કા.પા. કાર્ય, સુદૃઢીકરણ, સ્પષ્ટીકરણ અને ઉતેજના પરિવર્તન	૨૫%
એકમ - ૩	નામાના મૂળતત્વોના શિક્ષણાની પદ્ધતિઓ અને અભિગમો ૩.૧ પદ્ધતિ : વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ, પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ, સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ, નિરીક્ષિત સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ (સંકલપના, સોપાનો, લાભાલાભ)	૨૫%
	૩.૨ અભિગમ : આગમન, નિગમન, પૃથક્કરણ—સંયોગીકરણ, સમસ્યા સમાધાન (દરેક કાર્ય, સ્વરૂપ, લાભાલાભ, વર્ગ વિનિયોગ)	
એકમ - ૪	નામાના મૂળતત્વોના શિક્ષણાના સાધનો—સંદર્ભો ૪.૧ સાધનો : ચાર્ટ્સ, ચિત્રો, ફિલ્મસ્ટ્રીપ, ટેપરેકોર્ડર, ટીવી	૨૫%
	૪.૨ સંદર્ભો : સંદર્ભ પુસ્તકો, સામયિકો, વર્તમાનપત્રો	

EC10 : અર્થશાસ્ત્ર પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	અર્થશાસ્ત્રના અધ્યાપનનું મહત્વ, ધ્યેયો અને હેતુઓ	૨૫%
	૧.૧ મહત્વ : વ્યક્તિ જીવનમાં, રાજ્યીય અને આંતરરાજ્યીય અર્થકારણમાં, આર્થિક સમસ્યાઓના સંદર્ભમાં	
	૧.૨ ધ્યેયો	
	૧.૩ હેતુઓ : જ્ઞાન પ્રાપ્તિ, સમજ, ઉપયોજન, કૌશલ્ય	
એકમ - ૨	પાઠ આયોજન	૨૫%
	૨.૧ માઈકોટીચિંગ	
	૨.૧.૧ સંકલ્પના	
	૨.૧.૨ કૌશલ્યો : વિષયાભિસુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, ઉદાહરણ, કા.પા. કાર્ય, સુદૃઢીકરણ, સ્પષ્ટીકરણ અને ઉતેજના પરિવર્તન	
	૨.૨ સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય	
	૨.૩ સેતુપાઠનું આયોજન	
એકમ - ૩	અર્થશાસ્ત્ર અધ્યાપનની પદ્ધતિઓ અને પ્રયુક્તિઓ	૨૫%
	૩.૧ ક્ષેત્રકાર્ય	૩.૨ આધાર પદ્ધતિ
	૩.૩ કથન પદ્ધતિ	૩.૪ સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ
	૩.૫ પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ	૩.૬ સમસ્યા ઉકેલ પદ્ધતિ
	૩.૭ નિરીક્ષિત અભ્યાસ પદ્ધતિ	૩.૮ ટીમ ટીચિંગ
એકમ - ૪	અર્થશાસ્ત્રના અધ્યાપનમાં શૈક્ષણિક સાધનો – મહત્વ અને ઉપયોગ	૨૫%
	૪.૧ નકશા, ચાર્ટ્સ, ગ્રાફ	
	૪.૨ પાઠ્યપુસ્તક, સામાચિકો, વર્તમાનપત્રો, દસ્તાવેજ પત્રકો	
	૪.૩ ટેલિવિઝન, રેડિયો, ફિલ્મસ્ટ્રીપ	

EC11 : વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	<p>વાણિજ્ય શિક્ષણ અને હેતુઓ</p> <p>૧.૧ વાણિજ્યનો અર્થ, સંકલપના</p> <p>૧.૨ વાણિજ્યનો વ્યાપ, કાર્યક્ષેત્ર</p> <p>૧.૩ ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષાએ વાણિજ્ય વિષયની જરૂરિયાત</p> <p>૧.૪ ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષાએ વાણિજ્ય શિક્ષણના ઉદેશો</p> <p>૧.૫ વાણિજ્ય શિક્ષણના સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓ (અપેક્ષિત વર્તન – પરિવર્તનના સંદર્ભમાં)</p>	૨૫%
એકમ - ૨	<p>પાઠ આયોજન</p> <p>૨.૧ સંકલપના, અગત્ય, સીમ્યુલેશન</p> <p>૨.૨ કેટલાક ઉપયોગી માઈકોટીચીંગ કૌશલ્યોનો પરિચય (વિષયાભિભૂખ, શ્યામફલક કાર્ય, ઉદાહરણ, પ્રશ્ન પ્રવાહિતા, સુદૃઢીકરણ, સ્પષ્ટીકરણ, ઉત્તેજના પરીવર્તન)</p> <p>૨.૩ સેતુપાઠ</p>	૨૫%
એકમ - ૩	<p>વાણિજ્ય શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને અભિગમ્બો</p> <p>૩.૧ વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ</p> <p>૩.૩ સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ</p> <p>૩.૫ સમસ્યા ઉકેલ પદ્ધતિ</p> <p>૩.૭ નિર્દર્શન પદ્ધતિ</p> <p>૩.૨ પ્રકલ્પ પદ્ધતિ</p> <p>૩.૪ સિમ્પોલિયમ પદ્ધતિ</p> <p>૩.૬ આગમન–નિગમન પદ્ધતિ</p> <p>૩.૮ પૂથકકરણ</p>	૨૫%
એકમ - ૪	<p>વાણિજ્ય અધ્યાપનની પ્રયુક્તિઓ અને શૈક્ષણિક સાધનો</p> <p>૪.૧ સંકલપના</p> <p>૪.૨ પ્રશ્નોત્તર, વર્ણન, મુલાકાત, ચર્ચા, કથન, મોજણી (સંકલપના અને જરૂરિયાત)</p> <p>૪.૩ શૈક્ષણિક સાધનોનું મહત્વ</p> <p>૪.૪ ચાર્ટ, ફિલ્મ સ્ટ્રીપ, ટેપ રેકોર્ડ, વાણિજ્ય વિષયક દસ્તાવેજો, ટીવી, કમ્પ્યુટર, ઇન્ટરનેટ, ટેલિકોન્ફરન્સિંગ, ઇમેઇલ (મહત્વ)</p>	૨૫%

Semester - 2

Sub Code	Subject Name	Hours	Credit	Internal	External	Total
CC3	Philosophical and Sociological Foundation of Education	4	4	30	70	100
CC4	School Policies and Administration	4	4	30	70	100
EC	Pedagogy of School Subject - 1 (Part-2)	2	2	15	35	50
EC	Pedagogy of School Subject - 2 (Part-2)	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 1 (Part-2)	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 2 (Part-2)	2	2	15	35	50
		16	16	120	280	400

Assignment / Task / Practical Work - Semester : 2

Sr. No.	Title	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	Stray Lesson - 5	2	2	50	0	50
2	Observation of Lesson - 10 (Stray - 5 + Unit - 5)	2	2	50	0	50
3	Unit Lesson - 1 (4 + 1)	2	2	50	0	50
4*	School Subject Analysis and framing Comprehension questions (SSC, MCQ Questions 100, 1 + 1)	2	2	50	0	50
5	Construction of TLM (Main Method / Admission Method)	1	1	25	0	25
		9	9	225	0	225

* કાંપેક મેથડમાંથી MCQ પ્રકારના ૨૫ પ્રશ્નો.

* કાંપેક કાન્ટાટમાંથી MCQ પ્રકારના ૭૫ પ્રશ્નો.

CC3 : PHILOSOPHICAL AND SOCIOLOGICAL FOUNDATION OF EDUCATION

એકમ - ૧	<p>કેળવણી અને કેળવણીકારો</p> <p>૧.૧ કેળવણી : અર્થ (શાલ્લિક, સંકુચિત, વ્યાપક અર્થ) કેળવણીની વ્યાખ્યાઓ, ઔપચારિક અને અનૌપચારિક સ્વરૂપ</p> <p>૧.૨ કેળવણી પર અસરકરતા પરિબળો (તાત્ત્વિક, સામાજિક, આર્થિક, સાંસ્કૃતિક, રાજકીય)</p> <p>૧.૩ સ્ત્રી કેળવણીનું મહત્વ</p> <p>૧.૪ સ્ત્રી કેળવણીને વ્યાપક બનાવવાના સંદર્ભમાં સરકારનાં પ્રયત્નો અને યોજનાઓની યાદી</p> <p>૧.૫ ગાંધીજી, ટાગોર, ડૉ. રાધાકૃષ્ણાન્ન અને વિવેકાનંદના તત્ત્વચિંતનનો નીચેના મુદાઓનાં સંદર્ભમાં અભ્યાસ (જીવન-કવન, કેળવણીની સંકલ્પના, શિક્ષણના છોયો, અભ્યાસક્રમ, અધ્યયન અધ્યાપન પદ્ધતિ, ગુરુ-શિષ્ય સંબંધ અને શિસ્ત)</p>	૨૫%
એકમ - ૨	<p>તાત્ત્વિક વિચારસરણીઓ</p> <p>૨.૧ તત્ત્વજ્ઞાન અને શૈક્ષણિક તત્ત્વજ્ઞાનની સંકલ્પના</p> <p>૨.૨ તત્ત્વજ્ઞાન અને કેળવણી વચ્ચેનો સંબંધ</p> <p>૨.૩ તાત્ત્વિક વિચારસરણીઓ : આદર્શવાદ, વ્યવહારવાદ, પ્રકૃતિવાદ અને વાસ્તવવાદનો નીચેના મુદાઓનાં સંદર્ભમાં અભ્યાસ (પરિચય, પુરસ્કર્તાઓ, શિક્ષણનો અર્થ, શિક્ષણના છોયો, અભ્યાસક્રમ, અધ્યયન-અધ્યાપન પદ્ધતિ, ગુરુ-શિષ્ય સંબંધો અને શિસ્ત)</p>	૨૫%
એકમ - ૩	<p>માનવ અધિકાર અને શાંતિ માટેની કેળવણી</p> <p>૩.૧ માનવ અધિકારનો પાશ્ચાદ ભૂમિકા, અર્થ, સ્વરૂપ, મહત્વ અને ઉદ્દેશો</p> <p>૩.૨ શાંતિ માટેની કેળવણી અને નિઃશસ્ત્રીકરણ : અર્થ, પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિમાં તેની જરૂરિયાત</p> <p>૩.૩ રાષ્ટ્રીય ઐક્ય : અર્થ, જોડનારા અને વિઘટન કરનારા પરિબળો અને રાષ્ટ્રીય ઐક્ય વિકસાવવામાં શાળાની ભૂમિકા</p> <p>૩.૪ આંતરરાષ્ટ્રીય સમજ, અર્થ અને જરૂરીયાત</p> <p>૩.૫ આંતરરાષ્ટ્રીય સમજ અને સહકાર વિકસાવવાના શાલેય કાર્યક્રમો</p> <p>૩.૬ મૂલ્ય શિક્ષણ : અર્થ, પ્રકાર, અભિગમ અને પ્રવર્તમાન સમયમાં તેની જરૂરીયાત</p>	૨૫%

એકમ - ૪	ભારતીય સંસ્કૃતિ, સત્યતા, લોકશાહી અને શિક્ષણ	૨૫%
૪.૧	ભારતીય રાજ્ય બંધારણઃ આમુખ, શિક્ષણ સંબંધી કલમો	
૪.૨	લોકશાહીનો અર્થ અને તેના આધાર સ્તંભો	
૪.૩	લોકશાહીના સંદર્ભમાં વ્યક્તિત્વાત અને સામાજિક ઘેયો	
૪.૪	બિન સાંપ્રદાયિકતાઓ અર્થ અને જરૂરિયાત	
૪.૫	ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સત્યતા : અર્થ, લાક્ષણ્યિકતાઓ, તુલના	
૪.૬	ભારતીય સંસ્કૃતિક વારસો : (સાહિત્ય, શિલ્પ, સ્થાપત્ય, લદિતકલા અને સામાજિક રીત – રિવાજોના સંદર્ભમાં	
૪.૭	ભારતીય સંસ્કૃતિના સંદર્ભમાં શાળાકીય પ્રવૃત્તિ	

CC4 : SCHOOL POLICIES AND ADMINISTRATION

એકમ - ૧	શાળા વ્યવસ્થાપન અને શિક્ષણ વર્તીવટ ૧.૧ શાળા વ્યવસ્થાપનની સંકલપના ૧.૨ શાળા વ્યવસ્થાપનનું સ્વરૂપ, હેતુઓ અને કાર્યક્ષેત્ર ૧.૩ શાળા દફ્તર (GR, LC, રજી અરજી, હાજરી પત્રક, ડેડ સ્ટોક, સર્વીસ બુક પરિચય) તથા વિવિધ પ્રકારની રજાઓ ૧.૪ પ્રાથમિક અને માધ્યમિક કક્ષાએ વિદ્યાર્થી મૂલ્યાંકનના પ્રવર્તનમાન માળખાનો પરિચય ૧.૫ DPEO, TPEO, કેન્દ્ર, BRC, CRC ની ફરજો	૨૫%
એકમ - ૨	વિદ્યાર્થી – શિક્ષક અને આચાર્ય ૨.૧ વિદ્યાર્થી કલ્યાણ યોજનાઓ ૨.૨ શિક્ષક ૨.૨.૧ પ્રવર્તમાન શિક્ષક ભરતી પ્રક્રિયા (TET-II, TAT for Secondary and Higher Secondary ના સંદર્ભમાં) ૨.૨.૨ શિક્ષકોની ફરજો (અધિનિયમને આધારે) ૨.૨.૩ શિક્ષકના કાર્ય સંતોષ પર અસરકૃતા પરિબળો ૨.૩ આચાર્ય ૨.૩.૧ પ્રવર્તમાન આચાર્ય ભરતી માટેની પ્રક્રિયા (HTAT (પ્રાથમિક આચાર્ય), TAT (માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક આચાર્યના સંદર્ભમાં)) ૨.૩.૨ આચાર્યની ભૂમિકા અને કાર્યો (આયોજન, વ્યવસ્થાપન, દોરવણી અને અંકુશના સંદર્ભમાં) ૨.૪ શિસ્ત અને તેના પ્રકારો (મુક્ત, દમન યુક્ત અને પ્રભાવશાળી)	૨૫%
એકમ - ૩	વિવિધ બોર્ડ, શાળા અને સંસ્થા પરિચય ૩.૧ સ્ટેટ બોર્ડ (સંકલપના, કાર્યો) ૩.૨ CBSE બોર્ડ (સંકલપના, કાર્યો) ૩.૩ ICSE બોર્ડ (સંકલપના, કાર્યો) ૩.૪ વિવિધ પ્રકારની શાળા અને તેમનો સામાન્ય પરિચય (જલ્લા પંચાયત સંચાલિત પ્રાથમિક શાળાઓ, અનુદાનિત અને પૂર્ણ સરકારી, માધ્યમિક ઉચ્ચ માધ્યમિક શાળાઓ, જવાહર નવોદય વિદ્યાલયો, કેન્દ્રીય વિદ્યાલયો, મોડેલ સ્કૂલ્સ, બહેરા મૂંગા—અંધ અને માનસિક અસ્વસ્થ બાળકોની વિશિષ્ટ શાળા) ૩.૫ પરિચય – GCERT, CASE, IASE, DIET, NCTE, STTI, UGC, KCG	૨૫%

એકમ - ૪	શિક્ષણ સંબંધી સરકારના વિવિધ ધારા અને શિક્ષણ માળખું	૨૫%
૪.૧	પ્રાથમિક શિક્ષણના સંદર્ભમાં રાજ્ય સરકારના પ્રવર્તમાન ધારાની સમજૂતી અને સમાવિષ્ટ	
	બાબતોનો સામાન્ય અભ્યાસ	
૪.૨	માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના સંદર્ભમાં રાજ્ય સરકારના પ્રવર્તમાન ધારાની સમજૂતી અને તેમાં સમાવિષ્ટ બાબતોનો સામાન્ય અભ્યાસ	
૪.૩	રાજ્ય કક્ષાનું માધ્યમિક શિક્ષણનું વહીવટી માળખું તથા ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશનરના કાર્યો અને ફરજો	
૪.૪	જિલ્લા કક્ષાનું માધ્યમિક શિક્ષણનું વહીવટી માળખું તથા જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીનાં કાર્યો અને ફરજો	

EC1 : ગુજરાતી પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ - ૧	માતૃભાષા શિક્ષણનું આયોજન	૨૫%
	૧.૧ પાઠ આયોજન : સંકલના, મહત્વ અને સોપાનો	
	૧.૨ તાસ આયોજન : એકમ આયોજન સામ્ય : વૈભભ્ય	
	૧.૩ એકમ આયોજન : સંકલના, સોપાનો	
	૧.૪ છૂટા પાઠોનું આયોજન : ગાંધી, પદ્ધતિ, વ્યાકરણ, લેખન	
	૧.૫ એકમ આયોજન : ગાંધી, પદ્ધતિ, વ્યાકરણ, લેખન	
એકમ - ૨	માતૃભાષા શિક્ષણને અસરકારક બનાવતા ઉપકરણો	૨૫%
	૨.૧ દ્રષ્ટિગમ્ય, શુદ્ધિગમ્ય અને દ્રષ્ટિગમ્ય—શુદ્ધિગમ્ય	
	૨.૨ શબ્દકોશ, વિશ્વકોશ, ભીતપત્ર, ચાર્ટ, ટેપરેકોર્ડર, ભાષ પ્રયોગશાળા, કમ્પ્યુટર, ફ્લેશકાર્ડ : સ્વરૂપ અને ઉપયોગિતા	
એકમ - ૩	માતૃભાષા શિક્ષણમાં ઉપયોગી સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ (સંકલના અને ઉપયોગિતા)	૨૫%
	૩.૧ નાટ્યકારણ	
	૩.૨ કવિસભા	
	૩.૩ અંકગ્રાફાશન	
	૩.૪ વાર્તાલાપ જોડણી સુધાર પ્રવૃત્તિ	
	૩.૫ શબ્દ રમત	
એકમ - ૪	માતૃભાષા શિક્ષણનું મૂલ્યાંકન	૨૫%
	૪.૧ આદર્શ પ્રશ્નપત્રનાં લક્ષણો	
	૪.૨ નિબંધ પ્રકાર, લઘુજીવાબી અને અનાત્મલક્ષી પ્રશ્નો : રચના, મહત્વ અને મર્યાદાઓ	
	૪.૩ પ્રશ્નપત્રની રચનામાં ત્રિપરિમાણ દર્શક સારણીની આવશ્યકતા અને સંરચના	

EC2 : हिन्दी पद्धति (सेम. २)

इकाई - १	शैक्षिक उपकरण - उपयोग एवं महत्व	२०%
१.१	पाठ्यपुस्तक	
१.२	श्यामफलक	
१.३	शब्दकोश	
१.४	चार्ट-चित्र	
१.५	फिल्म	
इकाई - २	आयोजन	४०%
२.१	गद्य, पद्म, रचना एवं व्याकरण के संदर्भ में तास एवम् इकाई योजना	
२.२	श्रवण, कथन, पठन एवं लेखन कौशल्यों के विकास का महत्व एवं प्रवृत्तियाँ	
२.३	निदानात्मक एवं उपचारात्मक शिक्षा	
इकाई - ३	परिक्षण एवं मूल्यांकन	२०%
३.१	मूल्यांकन का महत्व एवं प्रसार	
३.२	त्रिपरीमाण दर्शक सारणी एवं प्रश्नपत्र संरचना	
इकाई - ४	भाषा शिक्षक	२०%
४.१	भाषा शिक्षक की महत्ता	
४.२	भाषाकीय योग्यता	
४.३	व्यवसायिक योग्यता	

EC3 : સંસ્કૃત પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	સંસ્કૃત ભાષાનું સાંસ્કૃતિક અને સાહિત્યિક મૂલ્ય			૨૫%
	૧.૧ ભારતીય જીવન પદ્ધતિ પર સંસ્કૃત ભાષાનો પ્રભાવ			
	૧.૨ ભારતીય ભાષાઓના વિકાસમાં સંસ્કૃતનું પ્રદાન			
	૧.૨.૧ આદર્શ વાંચનના લક્ષણો			
	૧.૨.૨ વાંચન, લેખન અને ઉચ્ચારણ દોષો તેમજ નિવારવાના ઉપાયો			
	૧.૩ સંસ્કૃત સુભાષિતોનું મહત્વ			
એકમ - ૨	પાઠ આયોજન			૨૫%
	૨.૧ માઈકોટીચિંગ : સંકલ્પના, અગત્ય			
	૨.૨ માઈકોટીચિંગમાં ઉપયોગી કૌશલ્યોનો પરિચય (વિષયાબિમુખ, શ્યામફલક કાર્ય, ઉદાહરણ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, સુદ્રઢિકરણ, સ્પષ્ટીકરણ, ઉતેજના પરિવર્તન)			
	૨.૨.૧ સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્યતા (આયોજનના સંદર્ભ)			
	૨.૨.૨ માઈકોટીચિંગ અને સેતુપાઠ વચ્ચેનો તફાવત			
એકમ - ૩	સંસ્કૃત શિક્ષણના હેતુઓ			૨૫%
	૩.૧ પ્રાચીન હેતુઓ			
	૩.૨ અવાચીન હેતુઓ			
	૩.૨.૧ સામાન્ય હેતુઓ			
	૩.૨.૨ વિશિષ્ટ હેતુઓ			
	સામાન્ય હેતુઓ			
	૧. જ્ઞાન	૨. અર્�ગ્રહણ / સમજ	૩. અભિવ્યક્તિ	
	૪. રસાસ્વાદ	૫. ઉપયોગ		
એકમ - ૪	સંસ્કૃત શિક્ષણની પદ્ધતિ અને શૈક્ષણિક સાધનો			૨૫%
	૪.૧ (૧) પ્રત્યક્ષ			(૨) અનુવાદ
	(૩) પ્રત્યક્ષ, અનુવાદ પદ્ધતિની તુલના—ચર્ચા			(૪) સ્વાધ્યાય
	(૫) આગમન—નિગમન			
	(૬) પ્રોજેક્ટ (જેમાં શિક્ષક વ્યવસ્થાપકની ભૂમિકામાં)			
	૪.૨ (૧) ચાર્ટ્સ	(૨) પ્રતિકૂતિ	(૩) ફ્લેનલ કટ્ટસ—બોર્ડ	
	૪.૩ નીચેના સાધનોનો માત્ર પરિચય			
	(૧) ટેપ રેકોર્ડ	(૨) રેડીયો	(૩) ટી.વી.	
	(૪) શિક્ષક હાથપોથી	(૫) કમ્પ્યુટર	(૬) OHP	
	(૬) શાબ્દકોષ			

EC4 : ENGLISH METHOD (SEM - 2)

Unit - 1	Lesson Planning & Procedure	25%
	1.1 Importance of Lesson Planning	
	1.2 Stray Lesson and Unit Lesson Planning in ELT	
Unit - 2	Resources and Problems in ELT	25%
	2.1 Text Book : Importance and Various aspects of Reviewing a textbook	
	2.2 ELT Resources - Dictionary, Thesaurus, Electronic Media	
	2.3 Causes and remedies of the following ELT Problems. (1) Pronunciation (2) Syntax (3) Spelling (4) Handwriting	
Unit - 3	Teaching of Composition and Action Research	25%
	3.1 Teaching of Composition - Types of Composition (Oral-written, controlled - guided) - Forms of Composition (Story, Paragraph, Letter, Essay, Report Writing)	
	3.2 Action Research : Concept and Steps	
Unit - 4	Evaluation	25%
	4.1 Evaluation : Concept and types (Oral-written) - Types of questions and their construction (Essay Type, Short Answer Type, Objective Type)	
	4.2 (i) Essentials of a good question paper (ii) Preparing a Blueprint of a question paper	

EC5 : ગણિત પદ્ધતિ (સેમ. ૨)

એકમ - ૧	<p>પાઠ આયોજનનો વિકાસ</p> <p>૧.૧ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓનું પૂથકકરણ : શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓ પ્રવૃત્તિઓ, શૈક્ષણિક પદ્ધતિ – પ્રયુક્તિઓ – અભિગમ, સાધન-સંદર્ભ, મૂલ્યાંકન યોજના</p> <p>૧.૨ છૂટા પાઠનું આયોજન</p> <p>૧.૩ એકમ પાઠનું આયોજન</p> <p>૧.૪ બલ્યુપ્રિન્ટના આધારે એકમ કસોટીની સંરચના</p>	૨૫%
એકમ - ૨	<p>ગણિત શિક્ષણની પદ્ધતિઓ</p> <p>૨.૧ પદ્ધતિઓ : વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ : સંકલપના, વર્ગ શિક્ષણમાં વિનિયોગ, લાભ અને મર્યાદા</p> <p>૨.૨ પ્રકલ્પ પદ્ધતિ : સંકલપના, આયોજન માટેના સોપાનો, લાભ અને મર્યાદા</p> <p>૨.૩ સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ : સંકલપના, સ્વાધ્યાય પત્રની સંરચના સારા સ્વાધ્યાય પત્રના લક્ષણો, વર્ગ શિક્ષણમાં વિનિયોગ</p>	૨૫%
એકમ - ૩	<p>ગણિત શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન</p> <p>૩.૧ મૂલ્યાંકનની સંકલપના</p> <p>૩.૨ મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયાના સાધનો</p> <p>૩.૩ આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો</p> <p>૩.૪ વિવિધ પ્રકારના મૂલ્યાંકન પ્રશ્નો</p> <p>(અ) નિબંધ પ્રકારના (સંકલપના)</p> <p>(બ) ટૂંકોતારી પ્રકારના (સંકલપના)</p> <p>(ક) વસ્તુલક્ષી : (સંકલપના તથા સંરચના) ખાલી જગ્યા, જોડકા, બહુ વિકલ્પ, સંબંધ ઘટાયક</p>	૨૫%
એકમ - ૪	<p>ગણિત શિક્ષણમાં સમૂહિકરણ</p> <p>૪.૧ દર્શિકરણ અને વિહંગાવલોકન : સંકલપના અને વર્ગશિક્ષણમાં વિનિયોગ</p> <p>૪.૨ ગણિત મંડળ : અગત્ય અને પ્રવૃત્તિઓ</p> <p>૪.૩ કિયાત્મક સંશોધન : સંકલપના, સોપાનો અને મહત્વ</p>	૨૫%

EC6 : વિજ્ઞાન પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ - ૧	પાઈ આયોજનનો વિકાસ ૧.૧ તાસ આયોજન (સંકલપના, સોપાનો) ૧.૨ તાસ આયોજનનું માળખું ૧.૩ એકમ આયોજન ૧.૪ બલ્યુપ્રિન્ટના આધારે એકમ કસોટીની સંરચના	૨૫%
એકમ - ૨	વિજ્ઞાન શિક્ષણની પદ્ધતિઓ ૨.૧ પદ્ધતિઓ : (સંકલપના, અસરકારક બનાવવાના ઉપાયો અને લાભાલાભ)	૨૫%
	૨.૧.૧ વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ ૨.૧.૨ સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ ૨.૧.૩ નિર્દર્શન પદ્ધતિ ૨.૧.૪ પ્રયોગ પદ્ધતિ ૨.૧.૫ પ્રકલ્પ પદ્ધતિ	
એકમ - ૩	મૂલ્યાંકન અને ડિયાત્મક સંશોધન ૩.૧ પ્રશ્ન પ્રકાર : સંકલપના, સંરચના અને ઉદાહરણ ૩.૧.૧ નિબંધલક્ષી ૩.૧.૨ લઘુજવાઢી ૩.૧.૩ વસ્તુલક્ષી (ખાલીજગ્યા, જોડકાઓ, બહુવિકલ્પ, સંબંધ ઘટાયક, વર્ગીકરણ)	૨૫%
એકમ - ૪	૩.૨ બલ્યુપ્રિન્ટની સંરચના ૩.૩ આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો ૩.૪ ડિયાત્મક સંશોધન : સંકલપના, સોપાનો, મહત્વ વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં સહાયક પ્રવૃત્તિઓ અને સંદર્ભો ૪.૧ વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળા : મહત્વ, આયોજન, જાળવણી ૪.૨ પ્રવૃત્તિઓ : વિજ્ઞાન મંડળ, વિજ્ઞાન મેળા, ક્ષેત્ર પર્યટન, આકાશ દર્શન ૪.૩ સંદર્ભો : પ્રયોગ નોંધપોથી, વિજ્ઞાન સામાચિકો	૨૫%

EC7 : ઇતિહાસ પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ - ૧	પાઠ આયોજનનો વિકાસ	૨૫%
	૧.૧ તાસ પાઠ આયોજન	
	૧.૨ એકમ આયોજન	
	૧.૩ તાસ પાઠ આયોજન અને એકમ પાઠ આયોજનની તુલના	
એકમ - ૨	ઇતિહાસ શિક્ષણની પ્રયુક્તિ	૨૫%
	૨.૧ સંગ્રહસ્થાન, નાટયીકરણ, પ્રવાસ, સમયરેખા (અર્થ – ઉપયોગિતા)	
	૨.૨ ઇતિહાસ ખંડ : અગત્ય, સજાવટ	
	૨.૩ ઇતિહાસ શિક્ષણમાં સમૂહ માધ્યમોની : પસંદગી, અગત્ય : ફિલ્મ, રેડિયો, ટી.વી., વી.સી.ડી., ટેપરેકોર્ડ	
એકમ - ૩	ઇતિહાસનો અન્ય વિભયો સાથે અનુબંધ	૨૫%
	૩.૧ ઇતિહાસ – ભૂગોળ	
	૩.૨ ઇતિહાસ – વિજ્ઞાન	
	૩.૩ ઇતિહાસ અને નાગરિકશાસ્ત્ર	
	૩.૪ ઇતિહાસ અને સ્થાનિક ઇતિહાસ	
	૩.૫ ઇતિહાસ અને કલા	
એકમ - ૪	ઇતિહાસ શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન અને ઇતિહાસ શિક્ષકની સજ્જતા	૨૫%
	૪.૧ સંકલ્પના (એકમ પાઠ મૂલ્યાંકન)	
	૪.૨ બલ્યુગ્રિન્ટ	
	૪.૩ સારા પ્રશ્નપત્રની સંરચના આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો	
	૪.૪ ગુજરાતી કૌશલ્ય – વિષયવસ્તુની સજ્જતાના સંદર્ભમાં ઇતિહાસ શિક્ષકની સજ્જતા	

EC8 : ભૂગોળ પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ - ૧	પાઠ આયોજનનો વિકાસ	૨૫%
	૧.૧ તાસ પાઠ આયોજન	
	૧.૨ એકમ પાઠ આયોજન	
	૧.૩ તાસ અને એકમ પાઠ આયોજનની તુલના	
એકમ - ૨	ભૂગોળ શિક્ષણની પદ્ધતિઓ	૨૫%
	૨.૧ પ્રાદેશિક પદ્ધતિ	
	૨.૨ નમૂના અભ્યાસ પદ્ધતિ	
	૨.૩ પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ	
	૨.૪ આગમન-નિગમન પદ્ધતિ	
એકમ - ૩	ભૂગોળનો અન્ય વિભયો સાથેનો અનુબંધ અને શિક્ષક સજ્જતા	૨૫%
	૩.૧ અર્થ : ઇતિહાસ, વિજ્ઞાન, ગણિત, અર્થશાસ્ત્ર	
	૩.૨ ભૂગોળ શિક્ષકની સજ્જતા : ગુણ, વિષયવસ્તુ, વિશિષ્ટ કૌશલ્યો	
	૩.૩ કિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના, સોપાનો	
એકમ - ૪	મૂલ્યાંકન	૨૫%
	૪.૧ પ્રશ્ન પ્રકાર : (સંકલ્પના, સંરચના અને ઉદાહરણ)	
	૪.૧.૧ નિબંધલક્ષી	
	૪.૧.૨ લઘુજીવાણી	
	૪.૧.૩ વસ્તુલક્ષી (ખાલીજગા, જોડકા, બહુવિકલ્પ, સંબંધ ઘટાયક)	
	૪.૨ બિલ્યુ પ્રિન્ટની સંરચના	
	૪.૩ આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો	

EC9 : નામાના મૂળતત્વો પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ - ૧	નામાના મૂળતત્વોના શિક્ષણકાર્યનું આયોજન	૨૫%
	૧.૧ શૈક્ષણિક કાર્યના આયોજનની સંકલપના, મહત્વ, પ્રકારો	
	૧.૨ છૂટા પાઠ : સંકલપના અને આયોજન	
	૧.૩ એકમ આયોજન : સંકલપના અને આયોજન	
	૧.૪ છૂટાપાઠ અને એકમપાઠ વચ્ચેનો તફાવત	
એકમ - ૨	નામાના મૂળતત્વોના શિક્ષણમાં સુધારણા પ્રવૃત્તિઓ	૨૫%
	૨.૧ દઢિકરણ	
	૨.૨ પુનરાવલોકન	
	૨.૩ નિદાનાત્મક અને ઉપચારાત્મક કાર્ય	
	૨.૪ સંકલપના પ્રાપ્તિ પ્રતિમાન (સંકલપના, વિનિયોગ અને મહત્વ)	
એકમ - ૩	નામાના મૂળતત્વોનો શિક્ષક અને કિયાત્મક સંશોધન	૨૫%
	૩.૧ જરૂરી શૈક્ષણિક લાયકાત, ગુણો—કૌશલ્યો	
	૩.૨ કિયાત્મક સંશોધન	
	૩.૨.૧ સંકલપના	
	૩.૨.૨ મહત્વ	
	૩.૨.૩ સોપાનો	
એકમ - ૪	નામાના મૂળતત્વોના શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન	૨૫%
	૪.૧ મૂલ્યાંકનની સંકલપના, હતુઓ, સોપાનો	
	૪.૨ પ્રશ્નોના પ્રકાર : (સંકલપના, સારા નિબંધ પ્રશ્નોના લક્ષણો)	
	૪.૩ ટૂંકોતારી પ્રશ્નો : (સંકલપના, મહત્વ)	
	અનાત્મલક્ષી : ખાલીજુયા, જોડકાં કસોટી, બહુવિકલ્પ કસોટી (રચના, મહત્વ)	
	૪.૪ જલ્દ્યુ પ્રિન્ટ આધારિત પ્રશ્નપત્ર સંરચના	

EC10 : અર્થશાસ્ત્ર પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ - ૧	અર્થશાસ્ત્રના અધ્યાપનના પાઈ આયોજન ૧.૧ છૂટા તાસનું આયોજન ૧.૨ એકમ પાઠનું આયોજન (વિશિષ્ટ હેતુઓ, શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ, શૈક્ષણિક સાધનો, સંદર્ભ અને મૂલ્યાંકન) ૧.૩ માર્શિક આયોજન અને વાર્ષિક આયોજનની સંકલપના અને મહત્વ	૨૫%
એકમ - ૨	અર્થશાસ્ત્રનો અન્ય વિભય સાથે અનુબંધ અને કિયાત્મક સંશોધન ૨.૧ અનુબંધ : ભૂગોળ, ગણિત, સમાજશાસ્ત્ર, રાજ્યનીતિશાસ્ત્ર ૨.૨ કિયાત્મક સંશોધન ૨.૨.૧ સંકલપના ૨.૨.૨ મહત્વ ૨.૨.૩ સોપાનો	૨૫%
એકમ - ૩	અર્થશાસ્ત્રના શિક્ષકની વિશિષ્ટતાઓ અને નિદાન-ઉપચાર કાર્ય ૨.૧ અર્થશાસ્ત્ર શિક્ષકની વિશિષ્ટતાઓ : વિભયવસ્તુનું શાન, ક્ષેત્ર કાર્ય અને કૌશલ્યના સંદર્ભમાં ૨.૨ નિદાનાત્મક કાર્ય ૨.૩ ઉપચારાત્મક કાર્ય	૨૫%
એકમ - ૪	અર્થશાસ્ત્રના શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન ૪.૧ મૂલ્યાંકનની સંકલપના, હતુઓ, સોપાનો ૪.૨ પ્રશ્નોના પ્રકાર : (સંકલપના, સારા નિબંધ પ્રશ્નોના લક્ષણો) ૪.૩ ટૂંકોતરી પ્રશ્નો : (સંકલપના, મહત્વ) અનાત્મલક્ષી : ખાલીજીયા, જોડકાં કસોટી, બહુવિકલ્પ કસોટી (રચના, મહત્વ) ૪.૪ બલ્યુ પ્રિન્ટ આધારિત પ્રશ્નપત્ર સંરચના	૨૫%

EC11 : વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ - ૧	વાણિજ્ય શિક્ષણ કાર્યનું આયોજન	૨૫%
	૧.૧ આયોજનનું મહત્વ	
	૧.૨ છૂટા પાઠની સંકલપના, સોપાનો, લાભ-મર્યાદા	
	૧.૩ છૂટા પાઠનું આયોજન	
	૧.૪ એકમ પાઠની સંકલપના	
એકમ - ૨	પાઠ્યપુસ્તક અને સુધારણા	૨૫%
	૨.૧ અગત્ય	
	૨.૨ સારા પાઠ્યપુસ્તકના લક્ષણો	
	૨.૩ પાઠ્યપુસ્તકનું વિવેચન	
	૨.૪ વાણિજ્ય વિભયનો અન્ય વિભયો સાથેનો અનુબંધ (અર્થશાસ્ત્ર, નામુ, બેંકિંગ, સેકેટરીયલ પ્રેક્ટીસ)	
એકમ - ૩	પાઠ્યકાર અને અભ્યાસકમની સંકલપના અને તુલના	૨૫%
	વાણિજ્ય શિક્ષક અને ડિયાત્મક સંશોધન	
	૩.૧ શિક્ષકની લાયકાત, ગુણો	
	૩.૨ શિક્ષકની વ્યાવસાયિક સજજતા	
	૩.૩ ડિયાત્મક સંશોધન : સંકલપના અને સોપાનો	
એકમ - ૪	મૂલ્યાંકન અને પરીક્ષણ	૨૫%
	૪.૧ પ્રશ્ન પ્રકાર : નિબંધ પ્રકાર, ટૂકોતરી, અનાત્મલક્ષી પ્રશ્નોની સંકલપના, અગત્ય, મર્યાદા	
	૪.૨ આદર્શ પ્રશ્નપત્રનાં લક્ષણો	
	૪.૩ ત્રિપરિમાણદર્શક સારણીનાં આધારે પ્રશ્નપત્રની રચના	
	૪.૪ નિદાનાત્મક અને ઉપચારાત્મક શિક્ષણ કાર્ય	

પરિશિષ્ટ

Pedagogy of School Subject (SSC)

SSC વિષય	સેમેસ્ટર- ૧	સેમેસ્ટર- ૨	સેમેસ્ટર- ૩
ગુજરાતી	ધોરણ- ૭	ધોરણ - ૮	ધોરણ - ૮
હિન્દી	ધોરણ- ૭	ધોરણ - ૮	ધોરણ - ૮
સંસ્કૃત	ધોરણ- ૭	ધોરણ - ૮	ધોરણ - ૮
અંગ્રેજી	ધોરણ- ૭	ધોરણ - ૮	ધોરણ - ૮
ગણિત	ધોરણ- ૭	ધોરણ - ૮	ધોરણ - ૮
વિજ્ઞાન	ધોરણ- ૭	ધોરણ - ૮	ધોરણ - ૮
ઇતિહાસ	ધોરણ- ૭	ધોરણ - ૮	ધોરણ - ૮
ભૂગોળ	ધોરણ- ૭	ધોરણ - ૮	ધોરણ - ૮
નામાના મૂળતત્ત્વો	ધોરણ - ૧૧	ધોરણ - ૧૨ (વિભાગ - ૧)	ધોરણ - ૧૨ (વિભાગ - ૨)
અર્થશાસ્ત્ર	ધોરણ - ૧૧	ધોરણ - ૧૨ (વિભાગ - ૧)	ધોરણ - ૧૨ (વિભાગ - ૨)
વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન	ધોરણ - ૧૧	ધોરણ - ૧૨ (પાઠ ૧ થી ૮)	ધોરણ - ૧૨ (પાઠ ૯ થી બધા)

નોંધ :

- (૧) ધોરણ - ૭, ૮, ૯ અને ૧૧ નો અભ્યાસક્રમ એટલે પ્રત્યેકમાં સમગ્ર વર્ષનો અભ્યાસક્રમ સમજવો.
- (૨) ઇતિહાસ-ભૂગોળ માટે : નાગરિકશાસ્ત્રનો ભાગ ઇતિહાસ સાથે અને અર્થશાસ્ત્રનો ભાગ ભૂગોળ સાથે ગણવો.

નોંધ :

SSC વિષયમાં નામાના મૂળતત્ત્વો વિષયમાં નીચે મુજબ સુધારો કરેલ છે.

નામાના મૂળતત્ત્વો	ધોરણ - ૧૧ સેમેસ્ટર-૧ નું પુસ્તક	ધોરણ - ૧૧ સેમેસ્ટર-૨ નું પુસ્તક	ધોરણ - ૧૨ બંને સેમેસ્ટરના પુસ્તક
-------------------	------------------------------------	------------------------------------	-------------------------------------

Semester - 3

Sub Code	Subject Name	Hours	Credit	Internal	External	Total
CC5	Critical Understanding of ICT	4	4	30	70	100
CC6	Learning and Teaching	4	4	30	70	100
CC7	Educational Communication Skill	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 1 (Part-3)	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 2 (Part-3)	2	2	15	35	50
EC	(Any one out of four)	2	2	15	35	50
	Optional Paper - 1 : Environment Education					
	Optional Paper - 2 : Guidance & Counselling					
	Optional Paper - 3 : Educational Statistics					
	Optional Paper - 4 : Fundamentals of Indian Constitution					
		16	16	120	280	400

Assignment / Task / Practical Work - Semester : 3

Sr. No.	Title	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	Stray Lesson - 5	2	2	50	0	50
2	Unit Lesson - 2 (3 + 1 + 1)	2	2	50	0	50
3	Computer Practical	2	2	50		50
4	Observation of Lesson - 10 (Stray - 5 + Unit - 5)	2	2	50		50
5	Preparation of Script (for Drama, Mono Acting, Anchoring)	1	1	25		25
		9	9	225	0	225

CC-5 : Critical Understanding of ICT

Section 1 :

Duration : 20 Hours

❖ Operating System & Office Productivity Tools

- Microsoft Windows XP/ 2003
- MS Word 2003 including Advanced Features
- MS Outlook 2003
- File and Folder Management
- Internet Familiarity, Usages and E-mail
- Understanding Wide Area Network, Wireless LAN and connecting LAN to WAN
- Information on Internet explorer usages and various options / settings available
- Overview & usages of PDF

Section 2 :

Duration : 15 Hours

❖ Microsoft Office Indic 2003 (Gujarati)

- Introduction about MS Office 2003 Indie
- Introduction about Desktop, Mouse, Keyboard, etc.
- How to start Word? Methods of starting Word 2003
- How to change language English to Gujarati
- Introduction about the Gujarati Keyboards
- Introduction about the Gujarati IME. Difference between Remington and Transliteration K/B.
- How to operate the K/B. What is Transliteration K/B.
- How to type different Characters and Words from transliteration K/B.
- How to use IME help? How to use spelling grammars check in Gujarati?
- What is smart Tag ? What is Thesaurus ?
- How to change the menu from English to Gujarati
- Convert the ASCII font to Unicode from TBIL converter.

Section 3 :

Duration : 10 Hours.

❖ Troubleshooting, Installation and Best Practices

- Understanding Storage devices
- How to use a DVD / CD / ROM and floppy.
- Burning DVD / CD
- Taking data on and from a flash drive, pen drive
- Using data and resources from a Local Area Network
- Using FTP for uploading and downloading of Data from the Internet
- Information on Scanner and Scanner software usage/ configuration

❖ **Installations:**

- Installing basic software's like MS Office, etc.
- CD Burning software (Nero etc.)
- Installing or adding printers
- Installing or adding Fonts
- Installing sound drivers
- Installing drivers for any new hardware
- Installing new software and removing them using the control panel

❖ **Best Practices:**

- Understanding patches, upgrades, versions and installing them.
- General Security Concepts (Covering orientation on the criticality of the password protection, guidelines on forming new passwords, guidelines on protection, of the assigned accounts)
- Disk cleanup
- Regular updating of and virus software
- Scanedisk
- Backups in detail including the following:

- Backup through Application
- Backup through Utilities and Tools
- Record Retention.

❖ **Troubleshooting:**

- Troubleshooting Tools
- Troubleshooting Viruses
- Troubleshooting Fundamentals
- Problems that keep a computer from starting
- Troubleshooting OS, Network
- Problems after a Computer Boots

CC6 - Learning & Teaching

ઓકમ - ૧ અધ્યયન - અધ્યાપન પ્રક્રિયા	૨૫%
૧.૧ અધ્યયન અને અધ્યાપનની સંકલપના. ૧.૨ અધ્યાપનના સુત્રો ૧.૩ અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં મોડલ્સ : ટૂંકો પરીચય (A) કરોલનું શાળા-અધ્યયન મોડલનાં પરિબળો અને ઉપયોગ (B) સ્લેવિનનું અસરકારક અધ્યાપનનું QAIT મોડલનાં ઘટકો અને ઉપયોગ	
ઓકમ - ૨ અધ્યયન-અધ્યાપનમાં નવીનીકરણ	૨૫%
૨.૧ એડવાન્સ ઓર્જનાઇઝર : સંકલપના, પ્રકાર, મહત્વ ૨.૨ બહુ સાંવેદનિક અભિગમ : સંકલપના, મહત્વ ૨.૩ ટીચિંગ મશીન : સંકલપના, મહત્વ ૨.૪ ભાષા પ્રયોગશાળા : સંકલપના, સ્વરૂપ, ઉપયોગ ૨.૫ અનુરૂપણ : સંકલપના, મહત્વ	
ઓકમ - ૩ અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં શિક્ષક તથા માહિતી	૨૫%
૩.૧ શિક્ષક સંજાતા માટેના આવશ્યક ક્ષેત્રો (પ્રતિબદ્ધતાનાં ક્ષેત્રો અને કૌશલ્યોનાં ક્ષેત્રો) ૩.૨ શિક્ષક સામેનાં વર્તમાન પડકારો ૩.૩ વર્તમાન પડકારોનાં સંદર્ભમાં શિક્ષકની ભૂમિકા (જ્ઞાનાલિમુખતા, કૌશલ્ય કેન્દ્રી ભૂમિકા, સામાજિક અધ્યોત્તા કેન્દ્રી ભૂમિકા) ૩.૪ માહિતીની સંકલપના, જરૂરિયાત અને વિવિધ મૂલ્યો	
ઓકમ - ૪ અધ્યોત્તાનો મનોવૈશાનિક વિકાસ	૨૫%
૪.૧ અધ્યોત્તાની માનસિક વિચારણાઓ : સંકલપના, કારણો અને ઉપચાર (ધ્યાન વિચારણા, ઓટિઝમ, હતાશા, ચિંતાતૂરતા) ૪.૨ ભારતીય મનોવિશાન, ઉદ્ભબ, જ્ઞાનજ્ઞન પ્રક્રિયા અને જ્ઞાન પ્રાપ્તિના ઉપકરણો તરીકે પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયો, પાંચ કર્મન્દ્રિયો અને મન, બુદ્ધિ, ચિત્ત, અહંકારનો પરિચય ૪.૩ ભારતીય મનોચિકિત્સાની પદ્ધતિઓ ૪.૪ સંઘર્ષ : સંકલપના અને પ્રકારો ૪.૫ વૈફલ્ય : સંકલપના, કારણો અને ઉપાયો	

CC7 - Educational Communication Skill (શૈક્ષણિક પ્રત્યાયન કૌશળ્ય)

એકમ - ૧	પ્રત્યાયન મને શાળાકીય પ્રત્યાયનમાં સ્તરો	૨૫%
૧.૧	પ્રત્યાયનની સંકલ્પના, ઘટકો અને જરૂરીયાત	
૧.૨	પ્રત્યાયનના વિવિધ સ્તરો	
૧.૨.૧	શિક્ષક-વિદ્યાર્થી પ્રત્યાયન	
૧.૨.૨	શિક્ષક-આચાર્ય પ્રત્યાયન	
૧.૨.૩	શિક્ષક-અધિકારી પ્રત્યાયન	
૧.૨.૪	શિક્ષક-વાતી પ્રત્યાયન	
એકમ - ૨	પ્રત્યાયનનો શૈક્ષણિક વિનિયોગ	૨૫%
૨.૧	શાળાકીય પ્રત્યાયન વિનિયોગ હાજર રીપોર્ટ, રજા રીપોર્ટ, કચેરી પત્ર બ્યવહાર, શિક્ષક ભરતી માટેની અરજી, શિક્ષક રાજીનામું, બોનાફાઈડ સર્ટિફિકેટ (અર્થ અને નમૂનો)	
૨.૨	શાળાકીય કાર્યક્રમના સંદર્ભમાં પ્રત્યાયન શાળાકીય કાર્યક્રમની રૂપરેખા, નિમંત્રણ પત્રિકા, કાર્યક્રમ – અહેવાલનું લેખન (પ્રાથમિક સમજ અને નમૂનો)	
એકમ - ૩	માહિતી પ્રત્યાયન અને તકનીકી સુવિધાઓ – માહિતી પ્રત્યાયનનાં ઉપકરણો	૨૫%
૩.૧	માહિતી પ્રત્યાયન અને તકનીકનો શિક્ષણ સાથે સંબંધ અને પ્રવર્તમાન સમયમાં જરૂરીયાત	
૩.૨	માહિતી પ્રત્યાયન અને તકનીકના સાધનો કમ્પ્યુટર, ટી.વી., રેડિયો, વર્તમાનપત્રો, મોબાઇલ ફોન (અસરકારક શૈક્ષણિક પ્રત્યાયન સંદર્ભે ભૂમિકા)	
એકમ - ૪	માહિતી પ્રત્યાયન અને તકનીકી સુવિધાઓ	૨૫%
૪.૧	માહિતી પ્રત્યાયન અને તકનીકના ઝોતો ટેલીકોન્ફરન્સ, વિડીયો કોન્ફરન્સ, E-mail, BLOG, BISAG, www.gujarat-education.gov.in (પ્રાથમિક સમજ અને ઉપયોગીતા)	
૪.૨	શાળામા યોજાતા પ્રવાસ બાબતે શિક્ષકની ભૂમિકા (સામાન્ય સમજ) (મંજૂરીની પ્રક્રિયા, જરૂરી દસ્તાવેજ આધારો, અહેવાલ લેખન)	

D1 - પર્યાવરણ શિક્ષણ

ઓકમ - ૧	પર્યાવરણ શિક્ષણ અને જાળવણી	૨૫%
	૧.૧ પર્યાવરણનો અર્થ	
	૧.૨ પર્યાવરણ શિક્ષણની વિભાગના	
	૧.૩ કુદરતી સ્તોતોની જાળવણી (પાણી, જમીન અને જંગલોની જાળવણી)	
ઓકમ - ૨	પ્રદૂષણ : સમસ્યાઓ તેના કારણો અને ઉપાયો	૨૫%
	૨.૧ વैશ્વિક સમસ્યાઓ	
	– શ્રીન હાઉસ ઈફ્ફિક્ટ	
	– ઓઝોન પટમાં છિદ્રો	
	– એસિડ રેઇન	
	૨.૨ સ્થાનિક સમસ્યાઓ	
	– ક્ષાર પ્રવેશની સમસ્યા	
	– ધરતીકંપ અને સુનામી	
	૨.૩ પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડના કાર્યો (રાજ્ય સ્તરે)	
ઓકમ - ૩	જૈવિક વૈવિધ્ય	૨૫%
	૩.૧ જૈવિક વૈવિધ્ય અને પર્યાવરણ વચ્ચેનો સબંધ	
	૩.૨ જૈવિક વૈવિધ્ય પર ખતરો	
	૩.૩ જૈવિક વૈવિધ્યનું સંરક્ષણ માટેના પ્રયાસો અને તે માટે કાર્યરત સંસ્થાઓ (ગુજરાત સ્તરે)	
ઓકમ - ૪	પર્યાવરણ શિક્ષણ અભ્યાસક્રમ અને પર્યાવરણ સંરક્ષણ	૨૫%
	૪.૧ માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ માટે પર્યાવરણ શિક્ષણનાં હેતુઓ	
	૪.૨ માધ્યમિક કક્ષાના વિદ્યાર્થીઓ માટે પર્યાવરણનાં અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ બાબતો	
	૪.૩ પર્યાવરણ શિક્ષણનો અન્ય વિષય સાથે અનુબંધ	
	૪.૪ માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ માટે પર્યાવરણ જાગૃતિના કાર્યક્રમો	
	૪.૫ પર્યાવરણ જાગૃતિ અંગે શિક્ષકની ભૂમિકા	

D2 - કારકિર્દી માર્ગદર્શન

ઓકમ - ૧	કારકિર્દી માર્ગદર્શનનો પરિચય <ul style="list-style-type: none"> ૧.૧ કારકિર્દીનો અર્થ અને કારકિર્દી માર્ગદર્શનની સંકલપના ૧.૨ કારકિર્દી માર્ગદર્શનના સિદ્ધાંતો ૧.૩ કારકિર્દી માર્ગદર્શનના ઘેયો (માધ્યમિક – ઉચ્ચતર માધ્યમિક સ્તરે) 	૨૫%
ઓકમ - ૨	કારકિર્દી માહિતી અને તેનું એકત્રીકરણ <ul style="list-style-type: none"> ૨.૧ કારકિર્દી માહિતીનો અર્થ ૨.૨ કારકિર્દી માહિતીના પ્રકારો ૨.૩ કારકિર્દી માહિતીના પ્રાપ્તિસ્થાનો ૨.૪ કારકિર્દી માહિતીના એકત્રીકરણની રીતો 	૨૫%
ઓકમ - ૩	કારકિર્દી માહિતીનું ફાઈલીંગ અને વિતરણ <ul style="list-style-type: none"> ૩.૧ કારકિર્દી માહિતીનું ફાઈલીંગ અને આદર્શ ફાઈલીંગના લક્ષણો ૩.૨ કારકિર્દી માહિતી – વિતરણની રીતો : <p style="padding-left: 20px;">કારકિર્દી સપ્તાહ, કારકિર્દી કોષ્ટ, વાર્તાલાપ અને કારકિર્દી પ્રદર્શન</p> <ul style="list-style-type: none"> ૩.૩ અમદાવાદ રિથ્યત વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન સંસ્થાનો પરિચય 	૨૫%
ઓકમ - ૪	કારકિર્દી માર્ગદર્શનમાં ઉપકરણો અને ઉપયોગ <ul style="list-style-type: none"> ૪.૧ દ્રશ્ય, શ્રાવ્ય અને દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય ઉપકરણો ૪.૨ સામયિકો, પુસ્તકો, ઇન્ટરનેટ, રેડિયો, ટેલીવિજન 	૨૫%

D3 - શૈક્ષણિક આંકડાશાસ્ત્ર

ઓકમ - ૧	ગિદજ અને સંશોધનમાં આંકડાશાખાની ભૂમિકા	૨૫%
૧.૧	આંકડાશાસ્ત્ર : અર્થ અને વર્ગશાસ્ત્રમાં ઉપયોગિતા	
૧.૨	આવૃત્તિ વિતરણની આલેખાત્મક રજૂઆત (૧) સંભાલેખ (૨) આવૃત્તિ બહુકોણ (સરૂપ આવૃત્તિ બહુકોણ)	
૧.૩	શૈક્ષણિક સંશોધનનો અર્થ, લક્ષણો અને ઉપયોગિતા	
૧.૪	ચલ અને ઉત્કલ્પના (અર્થ અને પ્રકાર)	
ઓકમ - ૨	આંકડાશાસ્ત્રીય લાક્ષણિકતાના માપો	૨૫%
૨.૧	મધ્યવર્તી સ્થિતિના માપો : અર્થ અને ઉપયોગિતા (સરાસરી, મધ્યસ્થ અને બહુલક)	
૨.૨	આવૃત્તિ વિતરણ પરથી સરાસરી, મધ્યસ્થ અને બહુલકની ગણતરી	
૨.૩	પ્રસારમાનના માપ : અર્થ અને ઉપયોગિતા (વિસ્તાર, પાદસ્થ વિચલન અને પ્રમાણવિચલન)	
૨.૪	પાદસ્થ વિચલનની ગણતરી – છૂટા પ્રાપ્તાંક અને આવૃત્તિ વિતરણના આધારે, પ્રમાણ વિચલનની ગણતરી – છૂટા પ્રાપ્તાંક અને આવૃત્તિ વિતરણના આધારે	
ઓકમ - ૩	સમધારણ વિતરણ આલેખ	૨૫%
૩.૧	સમધારણ વિતરણ આલેખનું સરૂપ અને લક્ષણો	
૩.૨	વિષમતા અને કુકુદ્તા : પ્રકાર, લક્ષણો અને કારણો	
૩.૩	વિષમતાની ગણતરી (પિયર્સન પદ્ધતિ અને શતાંશસ્થના આધારે) કુકુદ્તાની ગણતરી (શતાંશસ્થના ઉપયોગથી), બંનેનું અર્થધટન	
ઓકમ - ૪	સહસંબંધ	૨૫%
૪.૧	સહસંબંધનો અર્થ અને મહત્વ	
૪.૨	સહસંબંધાંકનું અર્થધટન	
૪.૩	સહસંબંધાંકની ગણતરી : ક્રમાંક તરફાવત પદ્ધતિ	
૪.૪	સહસંબંધાંકની ગણતરી : પરિબળ ગુણાકાર પદ્ધતિ (છૂટા પ્રાપ્તાંક – કાર્લ પિયર્સન પદ્ધતિ) આવૃત્તિ વિતરણ પરથી (પ્રક્રિયા આલેખ)	

D4 - ભારતનું બંધારણ

ઓકમ - ૧	ભારતીય બંધારણ : ઐતિહાસિક પશ્ચાદભૂમિકા અને જ્ઞાનાન્ય પરિચય	૨૫%
	૧.૧ બંધારણનો અર્થ અને મહત્વ	
	૧.૨ છિંદ સ્વાતંત્ર્ય ધારો – ૧૯૪૭	
	૧.૩ બંધારણ સભાની રચના, સમિતિ અને સ્ત્રોત	
	૧.૪ આમુખનો પરિચય	
ઓકમ - ૨	ભારતીય બંધારણની વિશિષ્ટ બાબતો	૨૫%
	૨.૧ રાષ્ટ્રીય પ્રતિકો : રાષ્ટ્ર ધવજ, રાષ્ટ્ર ગાન, ચિન્હ, મુદ્રાલેખ, રાષ્ટ્ર ગીત, રાષ્ટ્રીય પચાંગ,	
	કૂલ, પક્ષી, પ્રાણી, રમત	
	૨.૨ નાગરિક મૂળભૂત અવિકારો, ફરજો	
	૨.૩ રાજનિતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો	
	૨.૪ બંધારણમા શિક્ષણ સંબંધી જોગવાઈ	
ઓકમ - ૩	ભારતીય સંઘીય તથા રાજ્ય કારોબારી	૨૫%
	૩.૧ ભારતના રાષ્ટ્રપ્રમુખ અને ઉપ રાષ્ટ્રપ્રમુખની લાયકાત અને સત્તાક્ષેત્ર	
	૩.૨ ભારતીય સંઘની સંસદ અને રાજ્યસભા	
	૩.૩ રાજ્યપાલ : લાયકાત અને સત્તાક્ષેત્ર	
	૩.૪ મુખ્યમંત્રી તથા મંત્રીમંડળની લાયકાત અને સત્તાક્ષેત્ર	
ઓકમ - ૪	ભારતીય ન્યાયતંત્ર અને બંધારણીય સંસ્થા પરિચય	૨૫%
	૪.૧ સર્વોચ્ચ અધારલત અને તેના ન્યાયધીશ (લાયકાત, કાર્યક્ષેત્ર)	
	૪.૨ વડી અધારલત અને તેના ન્યાયધીશ (લાયકાત, કાર્યક્ષેત્ર)	
	૪.૩ કાયદા ઘડતરની પ્રક્રિયાનો ટૂંકો પરિચય	
	૪.૪ બંધારણમાં સુધારો કરવાની પ્રક્રિયાનો ટૂંકો પરિચય	

Semester - 4

Sr. No.	Subject Name	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	Internship	--	13	---	300	300
2	Final Lesson Preparation & Presentation (1 + 1)	--	8	225	---	225
3	Viva-Voce & Computer Practical (25 + 25 Marks)	2	2	---	50	50
		4	25	225	400	625

ચોથા સેમેસ્ટરમાં ઈન્ટર્ન્શિપ રહેશે જેની વિગત નીચે મુજબ છે.

Framework for B.Ed. Course Semester -4 Internship					
Work to be done (evaluated by School personnel)			Assignment/Task/ Practical Work		
Title	Credit	Marks	Title	Credit	Marks
Maintenance of Log book*	1	25	Action Research	2	50
Bulletin Board*	1	25	Observation of a Teacher (preferably subject related teacher) (Assignment to be submitted in the form of a Report)	1	25
Assembly Programme*	2	50	Awareness Programme (Blood donation/ public Health/environment/consumer protection/civic Responsibilities etc) (Assignment to be submitted in the form of a Report)	1	25
Cultural Programme*	1	25	Preparation of School Report	1	25
Preparation of School Calendar*	1	25	Psychology Test	1	25
Study of Internal Evaluation of School Students *	1	25	Interview of a management authority/ Principal/ Supervisor/ Senior teacher (Assignment to be submitted in the form of a Report)	1	25
Co-curricular Activities*	1	25	Study of School Registers (Assignment to be submitted in the form of a Report)	2	50
Lessons (Total 10)	4	100			
Total	12	300		9	225

Note : Total Practical Work of 16 Weeks for 21 Credits. Total credit for semester - IV is 21

One Week for Instruction & Group Assignment

- Submissions with * mark indicates that the evaluation to be done by principal/mentor teacher/ concerned teacher of the school where the student teacher is doing internship.